

Bibliothèque numérique

medic@

de Penne, Jean-Baptiste - candidat /
Dubertrand, Roch - président. - [De
hydrocele]

1754.

***Paris : Typis FR. Delaguette
Chirurgorum Collegii
Typographi
Cote : ms 2342, n°41***

Licence ouverte. - Exemplaire numérisé: BIU Santé
(Paris)

Adresse permanente : [http://www.biusante.parisdescartes
.fr/histmed/medica/cote?ms02342_ms02346x01x0041](http://www.biusante.parisdescartes.fr/histmed/medica/cote?ms02342_ms02346x01x0041)

41

D. O. M.
POSITIONES ANATOMICÆ
ET
CHIRURGICÆ.

EX ANATOMIA.

T in Machinâ hydraulicâ ad liquorum circuitum liberum & perfectum vasorum requiritur integritas omnimoda, sic & in corpore humano. Quâcumque enim de causâ in hoc vitietur, effunduntur humores, & nisi resolutionem subeant prosperam, intrâ partes corporis grassantur, fluctuant, putrescunt, indurescunt-ve, tumoresque exhibent, quorum species, licet ad quatuor ab antiquis, ratione humoris stagnantis, revocatæ, tamen velut innumeræ respectu partium humores excipientium spectari possent. Illas igitur indigitare omnes, opus longè diuturnius: ideo unam tantum

à seroso latice oriundam, & scrotum sæpè sæpiùs afficientem; sedis ipsius exploratione præviâ, jam jam considerabimus.

PARS in viris infra abdomen pendula, corrugata, ipsius cuti & mentulæ continua, pinguedine destituta (a), plurimis glandulis sebaceis munita, pilis & pilorum bulbis instructa, in dextrum sinistrumque latus, futurâ fictâ raphe dictâ, à radice Balani ad anum usque bipartita, bursam æmulans, *Scrotum* dicitur.

CORPUS quoddam panniculosum, carneum, *Dartos* nomine, pubis inferiore ramo ex utroque latere affixum, nervis arteriis, venisque scroto communibus refertum, ita ipsimet scroto interiùs adhæret, ut unicuique testis loculum præbeat, & inter utrumque, septum efformet (b): totum, suâ contractione, juxta diversos viriles affectus, plùs minùs-ve corrugat scrotum.

PROPRIA, illis apertis, sese offerunt involucria, quorum exterius cellulare & prò peritonæi processu ex æquo habendum, vasorum præparantium non solummodò plexum, sed & ipsum-met testem, vaginæ ad instar, continet ac fovet: illud, *vaginalem* tunicam quæ in superiorem cellularem, ab annulo inguinali ad epididymidem, ubi intimè hæret, & in inferiorem ab epididymide ad totam testis superficiem, ipsius involvendi causâ, expansam, dividitur: hanc *peritæstem* dixerunt.

VAGINALIS à latere externo, altera fibris carneis à musculo obliquo interno & transverso ad exteriorem testis faciem emissis constans observatur membrana: à substantiâ, *Musculus*; à munere quo fungitur, *Cremaster* seu suspensor; & à colore erythroïdea seu rubra nominatur.

ULTIMA denique sive testis tertia membrana, propriæ ipsius substantiæ immediatè adjacens, dura, crassa, valida admodum, exterius lævis, madida, albicans, interiùs inæqualis, didymorum vasculis exquisitis suo loco stabiliendis aptatas suppeditans membranas *Albuginea* conspicitur.

Ex tam ritè ordinato involucrorum apparatu organum quod-

(a) Mangetus in Theatro Anatomico lib. 2. cap. 10. asserit in quibusdam obesis pinguedinem observasse.

(b) Vid. Ruisch, & Rau, de Septo Scroti, & Morgagn. adversar. Anat. 1. pag. 20.

dam insigne, & notatu dignissimum ab ipsis protegi, nonne con-
jicere est? testem videlicet præcipuum propagationis ministrum
sub ipsis reperiens: figuram ovalem præ se ferens, intus congeriem
minutissimis vasculis, albicantibus, diversimodè intortis (a).
semen fecerentibus, nervis, arteriis, venisque tum sanguineis
tum lymphaticis mirificè implicatis conflatam exhibet: huic cor-
pusculum oblongum, planum, horum-ce vasorum veluti coadu-
natione compositum, Epididymus seu parastata incumbit, quæ
sursum progrediens, ita crassitie minuitur ut, uno ductu, in vas
deferens (b) spermatici funiculi texturam ingrediens desinat.

EX CHIRURGIA.

QUANTUM artificium, quanta naturæ sapientia in didymo-
rum tentoriiis elucescat, præ tamen sorte humano generi ni-
miùm solitâ, à latice involucrorum, quin & didymorum inco-
lunitati dicato, ita nonnunquam infestantur, ut ex ipso salutis
fonte hydrium immanem emergi non malè dixeris. Hunc varias
scroti regiones occupantem, modò diversantem, modò serpen-
tem, aliquandò corrodentem, attentæ praxis ope, faciliè videre
est. Ut ut sit, ubicumquè scroti, sub specie tumoris aquosi, sese
prodat, *Hydrocele* dicitur.

A loco quem invadunt aquæ, desumuntur præcipuè hydroceles
differentiæ; itaque si textus cellularis adæquetur, per *Infiltrationem*;
si verò quibusdam in membranis tanquam in loculo coacerventur,
per *Effusionem* erit hydrocele.

PRÆTER eas quas fieri cognoscimus in marsupiorum textu cel-
lulari, & tunicâ vaginali tum funiculi spermatici (c), tum testis,
alias exposuerunt veteres, nonnullique recentiores, quarum undæ
spatium dant inter & cremasterem, hunc inter & tunicam vagi-
nalem, necnon intra lamellas tunicam vaginalem testis consti-
tuentes positum, ipsam-met denique testis substantiam, occu-
pant. Nostram de illis inquirenti, non minus neotericorum expe-
rientiæ quàm veterum auctoritati consulentes, seorsim aperiemus
sententiam.

(a) Vid. Compend. Anat. Heist. tab. VI. fig. 24. edit. 1748. Cheseld. Anat.
tab. 28.

(b) Vid. Graaf. Tract. de Virorum organis generationi inservientibus.

(c) Vid. Boerhav. Aphorism. pract. §. 1227.

FLUIDORUM effusio (a), stasis, perversio, vasorum dilatatio; quid quid arterias aut venas comprimere, inflammationem producere potest, ut impura venus, Gonorrhæa suppressa, sarcocoele, cirsocele, compressiones, vis externa quælibet, topica nimis repercutientia, vita cælebs quam ratam non habuit temperamentum, tanquam causæ legitimæ hydroceles; ascites verò (b), in scrotum vesicæ urinariæ prolapsus, tanquam spuria habeantur.

HYDROCELIBUS sive per effusionem, sive per infiltrationem sua sunt signa propria. Cutis nimis tensa, lævis, opposito lumine perspicua, mentula longior, crassior, pellucidior, balanus paraphimosi constrictus, hydrocelem per infiltrationem indicant.

CUTIS neque tam tensa, lævis, lucida, sed plus minusve corrugata, nonnunquam obliterated mentulâ, hydrocelem per effusionem designat.

A causâ, sede, tempore, ætate, accidentibus deducenda prognosis, variaque instituenda curandi methodus.

GENERALIORIBUS remediis ritè adhibitis, victu scilicet tenui, diureticis, phlegmagogis, necnon topicis v. g. spiritu camphorato lumbricorum oleo immixto, cataplasmatibus resolventibus, aquâ calcis spiritu vini acutâ, hydrocelis benignæ & idiopaticæ obtineri potest cura; si verò sympatica, causæ remotæ, pro naturâ suâ, antiscorbuticis v. g. si scorbuticum sit vitium, antiveneris, si venereum, inerasantibus, si ab humorum dissolutione, diluentibus, si ab eorum crassitie, feliciter debellantur, adhibendaque præ cæteris fascia, quam *Suspensorium* vocamus.

(a) Ex fluidis hydrocelem per effusionem efformantibus, urinam quandoquæ, hydroceli non levioris momenti ansam dare observatur. Cum verò hæc effusio, vesicæ aut urethræ vitium supponat, in istius vitii curâ reponitur hydrocelis curatio; de quâ proinde differentes à nostro aberraremus proposito; hic tantum annotare sufficiat gangrenam hydrocelis ab urinâ effusâ productæ comitem, cortice Peruviano in spiritu vini per 24 horas infuso feliciter sanari.

(b) Saccus peritonæi Enterocoelem olim continens, sed, propter adhesionem vimiam cum annulo, in abdomen non refusus, ab ascite undas recipere potest; tunc erit species quædam hydroceles quæ spuria tantum haberi debet, quia in testis aut funiculi spermatici involucris non continetur. Hujusce hydrocelis curam indicasse videtur Hildanus, licet præjudiciis excæcatus, tunicam nempe vaginalem ab ipso peritonæo oriri reputans: aquâ incisioneeductâ, hujusce tunicæ parti superiori filum injiciebat, ut abdomen inter & scrotum aquis commercium intercluderetur. Observat. 66. centur. 4. Hildanum errasse tum circa curam, tum circa sedem hujusce hydrocelis, ascitæ naturâ, & partium structurâ præcognitis, observare non arduum.

PRÆDICTIS hisce remediis, si non cedat hydrocele, ad operationes Chirurgicas recurrendum, quando-quidem in humoris evacuatione, & sacci excisione tota debet esse indicatio.

INCISIONES & scarificationes in hydrocelibus membranæ adipsæ, tensione nimia aut putredine concomitatis, sunt celebrandæ, antiseptica insuper non omittenda.

QUODAD operationes Chirurgicas in hydrocele tunicæ vaginalis instituendas, vel ad curam palliativam, vel ad perfectam tendunt.

ACUM triquetram, erecto, vel in lecti margine ægro sedente, per infernam & externam scroti partem, ad transversum pollicis circiter longitudinem, ne testis lædatur, adigendo; è tubulo, ut humor collectus emittatur, educendo, & scroti contractionis favendæ causâ, splenia crassa spiritu vini, aquâ calcis, vino calido &c. imbuta admovendo perficitur hydroceles curatio, quæ nonnunquam in hydrocele recenti perfecta est (a), sed in aliis palliativa tantum, & ideò post aliquot menses, absque ullo ægri incommodo, iteranda.

AQUAS, temporis lapsu, acredinem quamdam induere, & subrubras, luridas, grave-olentes, per tubulum effluere, funiculi vel testis vitium sub indicantes, aut etiam præ tumoris antiquitate & magnitudine, multum increfcere scrotum, crassitiemque nimiam acquirere cystidem quàm ut, elaterio restituto, in pristinam molem restitui valeat, hæc infrequenter observatur: tunc ad perfectiorem curam recurrendum.

TRIPLICI medio, setaceo scilicet, causticis, & ferro hæc obtinetur; quæ singula licet non semper æquè præstent, alterum tamen alteri quandoque non immerito præferri debet.

IN hydrocele recenti tunicæ vaginalis funiculi spermatici, quæ ut plurimum cellulosa, setaceum digestivis, postea epuloricis illinitum, dum cellulæ nec magis distensæ, nec crassæ, proponimus.

MEDIANTE acu parum incurvatâ, satquè latâ, ad plures dirumpendas cellulas, per superiorem, lateralem & externam scroti

(a) Conf. Scultet. Armament. Chirurg. tab. XL. fig. 2.

partem ad inferiorem, juxta longitudinem tumoris, trajicietur. Setacei sic trajecti, & in vulnere relictī, usque ad perfectam detersionem & cicatricem accedentem usus renovabitur: quo medio cietur inflammatio nonnisi suppuratione cellularum sedanda: quā suppuratione cellulae quæ, propter subitam, post incisiones absque setaceo, depressionem, difficile admodum destruerentur, paulatim è contrā penitusque delentur (a).

Si antiquior esset tumor, quod cellularum crassitiem, aut amplior, quod cutis attenuationem supponeret; tunc incisionis ope, quā, salvo funiculo, vel detectæ distraherentur & separarentur cellulae plenæ adhuc & ingurgitæ, vel tota tolleretur cutis attenuata, aggredienda est curatio.

A causticorum usu, tanquam inflammationem, divulsionem, febrem, erosionem, hæmorrhagiam promoverē, abstinendum, nisi, inciso tumore, quædam detegantur concretiones (b) cuti pertinaciter hærentes, atque difficilius in suppurationem abeundæ; quo in casu, cellulis quāquāversum apertis, humor est ita eliminandus, ut, subjecto oculis funiculo, cavum plumaceolis impleri queat, quorum superficies præsertim versus tegumenta, causticis idoneis, suppurantibus, deterfivis, epuloticis, alternâ vice, obliniatur.

HUMORUM acrimoniâ eroduntur cellulae vaginalis tunicae funiculi spermatici, ita ut in amplâ & unicâ cavitæte contineantur? proe nimia humoris effusi quantitate, nimium distenditur tunica vaginalis testis? tunc hæmorrhagiam, inflammationem, febrem (c), gangrænam, abundantiores suppurationes, membranarumque majorem deperditionem pedissequam amovere, Chirurghi præcipua mens. Idcirco triquetrae acûs ope, humoribus eductis, scrotum corroborantibus fovere, simulque suspensorio continere debet,

(a) Marinus hoc in casu sic sese gerebat..... tumorem in parte superiori & externâ, id est mox ab inguine, incidebat, ut turunda ex cerâ & oleo parata, digiti crassitudine, trium digitorum transversorum longitudine, cujus apex sensim gracilescens paulò incurvabatur, pateret aditus; unguento de Althæâ inunctam in scroto per 24 horas relinquebat turundam de die in diem breviorē efficiendam, & digestivis, deterfivis, epuloticisque vicissim obliniendam, pag. 230.

(b) De hujusmodi concretionibus luculentè differuit Clariss. Bertrandi in Reg. Taurinensi Universitate Chirurg. Mag. & Acad. Reg. Chirurg. Paris. Socius Extraneus, in cœtu privato ejusd. Acad. an. 1753.

(c) Vid. Sharp. pag. 113. *Recherches Critiques*.

7

donec humoris recens effusi collecta quantitas ; multò tamen minor educta , appareat : quo tempore , scalpello aperire non dubitet , cystidis suppurationem digitis , folio myrtino , levibus scarificationibus sese decussantibus , nonnunquam superficiali butyri antimonii illinitu provocet ; nec malè cautos æmuletur , qui totum suppurationis opus naturæ committentes , viscidam , colligatam , partes vicinas adulterantem , gangrænam sæpè allicientem , per longum tempus , efformari sinunt materiem.

DIGESTIVIS , deterfivis , cicatrisantibus , necnon , pro re natâ , corroborantibus , ad corrugationem scroti , adjuncto suspensorio , absolvenda curatio.

Si ea sit sacci crassities , ut , post peractam acu puncturam , scrotum contrahi nequeat , inutilis fieret methodus proposita ; Causticorum applicatio , propter gravia accidentia , quæ membranarum , præcipuè callosarum , viscidam & putridam suppurationem antecedere consueverunt , periculosissima ; Ergò in totius cystidis , & scroti huic adherentis ablatione unica spes remanet.

OMNIBUS diligentissimè præcautis , ritè collocatur æger , juxta longitudinem scalpello inciditur tumor , aded ut testis , sicuti par est , detectus , à scroto resolvi queat ; quo sejuncto , quænam sit ipsius conditio non animadvertere , ingentem noxam autumamus ; vel enim sanus , vel affectus . Si sanus , minister illum , mediante linteo vino calido imbuto , sublevans , dum cystis excidetur , naturæ de votis , proteget . Per curationis tempus subsequens , testem pensilem linteo hordei & melissæ aquarum mixturâ imbuto involvere , vulnusque methodo debitâ ad supurationem , incarnationem . & cicatricem perducere supererit . Si verò sit affectus , diversa , pro variâ affectionis specie , celebranda encheiresis (a).

(a) Sharpius asserit incisionem juxta longitudinem tumoris ut plurimum sufficere ad curationem perfectam hydrocelis tunicæ vaginalis... pag. 111 , siquidem partium distensarum corrugationem producendo , earumque inter se & testem adhesionem favendo , exstillantia obturantur vasa , oblitescitque excipiens cavitas pag. 110 . si quibusdam in casibus frustulum cutis & cystidis ovale tollere cogitur , hæc ei crudelior videtur operatio ; quæ tamen in eis , juxta nos , sæpè sæpius non sufficeret.

Has , in hydrocelibus recentibus in quibus ultra modum non distenditur cutis , utiles fieri posse fatemur ; sed in quibus nimiam acquisiverit crassitiem , vel nimiam distensionem passus fuerit sacculus , inutilis fieret alterutra incisionis species , ex eo quod virtutem contractilem curationi necessariam amiserint partes.

Rem itaque sedulò perpendentes , censemus Sharpium de reipublicæ bono longe melius meritum fuisse , si , prolixioris nec satis perpensæ censuræ loco , utilioris variisque casibus methodi competentis explanationem substituisset , cujus solidis excellentiam dein demonstrasset experimentis.

SARCOMA, schirrus; gangræna testis aut funiculo penitus insita, perfectam, sed leviter tantum, & ab origine, non, nisi cæteris omnibus mediis frustra adhibitis, excisionem requirunt.

VARIAS inter in scroto, hydrocelis curandæ causâ, incisiones celebrandas, vasa densatas per membranas serpentia, valdè dilatata, & ferro aperta, hemorrhagiam à Chirurgo non despiciendam, haud rarò suppeditant. Hanc stipticorum ope, & ferè nullo negotio, modò compescet; modò tamen, præsertim ubi diametro majore vasa dehiscunt, ut in septo darti, ad ligaturam, velut ad anchoram tutiorem, illicò confugiet.

QUÆDAM post operationem, licèt cautelâ quâcumque adhibita, tunicæ vaginalis portiuncula subsistere potest, tunc linteam carptum, cujus superficies versùs membranam reliquam melius rosaceo cum sufficienti quantitate spiritûs nitri, ad aciditatem; commixto illineretur, altera verò superficies, tanquam pulvinar, funiculo spermatico admoveretur, vulneri imponendum: adjectâ insuper deligatione modò laudatâ.

De Lescar
ou Meunier
Has Theses, DEO JUVANTE, & Præside M. ROCHO DUBERTRAND in Universitate Parisiensi Artium & Chirurgiæ Magistro, Scholarum antiquo Moderatore, necnon Nosocomiorum Castrensium & Regis exercitus olim Chirurgo, tueri conabitur JOANNES-BAPTISTA DE PENNE, Lascuriensis, eadem in Universitate Artium Liberalium Magister.

P A R I S I I S,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

Die Lunæ 19^a. Augusti, à sesqui-secundâ post meridiem
ad septimam, anno Domini 1754.

PRO ACTU PUBLICO
ET LAUREA MAGISTRALI.

Typis FR. DELAGUETTE, Chir. Collegii Typographi,